

Tweede Kamer
t.a.v. mevrouw W.J.H. Ladders

Hoevelaken, 5 april 2016

Betreft: Wetsvoorstel verbeterde premieregeling

De werkgroep Premieovereenkomst van de Toekomst van de Kring van Pensioenspecialisten (KPS) heeft met veel interesse kennis genomen van het wetsvoorstel verbeterde premieregeling dat op 10 maart 2016 door de Tweede Kamer is aangenomen.

Gelet op de behandeling in de Eerste Kamer en de afgesproken onderzoeken brengen wij hierbij graag enkele punten onder uw aandacht. Daarbij maken wij onderscheid in vragen en aanbevelingen vanuit de werkgroep.

Vragen en aanbevelingen

1. Keuzevrijheid in een vaste, variabele of variabel dalende uitkering

Het wetsvoorstel biedt in de uitkeringsfase in principe drie opties: een vaste uitkering, een variabele uitkering zonder daling en een variabele uitkering met een vaste procentuele daling.

De (ex-)deelnemer kan zelf kiezen welke variant hem het meest aanspreekt, maar wordt in zijn keuze beperkt door de mogelijkheden die de wet biedt. Heeft de (ex-)deelnemer zijn vermogen opgebouwd bij een verzekeraar of PPI, dan is sprake van volledige keuzevrijheid. Indien het vermogen is opgebouwd bij een pensioenfonds (of APF), dan is de keuzevrijheid beperkt. Immers de (ex-)deelnemer kan alleen naar een andere uitvoerder overstappen als het pensioenfonds een variabele uitkering aanbiedt en de (ex-)deelnemer een vaste uitkering wil of ingeval het pensioenfonds een vaste uitkering aanbiedt en de (ex-)deelnemer voor een variabele uitkering opteert.

Het is de werkgroep niet duidelijk of pensioenfondsen binnen de variabele variant ook een dalende uitkering zullen aanbieden. De KPS-werkgroep vraagt zich af of de (ex-)deelnemer het recht krijgt het vermogen dat is opgebouwd bij een pensioenfonds (of APF) dat een variabele uitkering zonder daling aanbiedt, over te dragen aan een uitvoerder die een variabele uitkering met daling aanbiedt.

Aanbeveling 1

- *De werkgroep beveelt aan de deelnemer expliciet het recht te bieden een andere uitvoerder te kiezen indien een dalende uitkering niet wordt aangeboden*

Overigens geeft de werkgroep er de voorkeur aan dat iedere (ex-)deelnemer een onbeperkt shoprecht zou hebben, ongeacht de uitvoerder waar de regeling is ondergebracht. Zie ook [aanbeveling 7 uit de reactie van de werkgroep](#) op 'Hoofdlijnennota optimalisering wettelijk kader premieovereenkomsten' van 29 april 2015.

2. Default

De werkgroep stelt voor de default afhankelijk te stellen van het beleggingsgedrag in de periode vóór de pensioendatum. Als het risico tot de pensioendatum wordt afgebouwd en er wordt toegewerkt naar een vaste uitkering, dan zal de duratie worden gematcht. In dat geval zou de default een vaste uitkering moeten zijn. Als het risico voor de pensioendatum niet wordt afgebouwd en ervoor wordt geopteerd om na de pensioendatum belegd te blijven, dan zou de default een variabele uitkering moeten zijn. Spijtoptanten kunnen altijd op de pensioeningangsdatum nog een keuze maken die anders is dan die welke aansluit bij het gekozen beleggingsbeleid.

Aanbeveling 2:

- *De werkgroep beveelt aan, wanneer de deelnemer op de pensioendatum geen keuze maakt voor een vaste of variabele uitkering, de default logisch te laten aansluiten bij keuzes die in de periode daarvoor zijn gemaakt.*

3. Partnerpensioen

De keuze voor een vast en/of variabel ouderdomspensioen heeft ook gevolgen voor het uitkeren van partnerpensioen. Het ligt dan ook voor de hand vast te leggen dat de keuze door de pensioengerechtigde én zijn partner moeten worden betekend en dat mogelijkheden om te switchen van vast naar variabel en vice versa ook ten aanzien van het partnerpensioen gelden.

Aanbeveling 3:

- *De werkgroep beveelt aan te bepalen dat elk besluit dat verband houdt met de keuze voor een vast of variabel pensioen door de deelnemer/pensioengerechtigde en de partner moet worden betekend.*

Bij een beschikbare premieregeling kan een partnerpensioen zijn meeverzekerd of de uitkering van een kapitaal bij overlijden. Het is niet zeker of na overlijden van de deelnemer/pensioengerechtigde het risicoprofiel van de partner nog overeenkomt met de situatie voor overlijden. Het is derhalve passend om in beide gevallen de partner de mogelijkheid te bieden om op het moment van ingang van het partnerpensioen voor een vaste en/of variabele uitkering te kunnen kiezen.

Aanbeveling 4:

- *De werkgroep beveelt aan bij ingang van een partnerpensioen de partner de mogelijkheid te bieden voor een vast en/of variabel partnerpensioen te kunnen kiezen*

4. Eigendom van de buffer

Er zijn momenteel al pensioenfondsen waarbij voor een deelnemer naast de DB-regeling een DC-regeling van toepassing is. Op het moment van expiratie wordt het opgebouwde pensioenkapitaal in de DC-regeling gebruikt om pensioen in te kopen bij het pensioenfonds. Het beeld bestaat dat deze pensioenfondsen onder de huidige wetgeving doorgaans een werkwijze hanteren waarbij voor het pensioenkapitaal pensioen wordt ingekocht en uit hetzelfde kapitaal ook een buffer moet worden gefinancierd.

Vraag 1:

- *Als bovenstaande methodiek ook in de toekomst wordt toegepast, rijst de vraag of de buffer expliciet aan de persoon wordt toebedeeld. Wat gebeurt er met de buffer bij het toenemen van de leeftijd en na overlijden van de gepensioneerde/pensioentrekkende? (Afhankelijk van het antwoord op deze vraag wint of verliest de “vaste variant” aan aantrekkelijkheid in vergelijking met de variabele uitkering, waarvoor het FTK naar ons idee niet van toepassing is).*

5. Ringfencing

In aansluiting op punt 3. merkt de werkgroep verder op dat na invoering van het wetsvoorstel het aanhouden van een buffer niet langer noodzakelijk is indien binnen een toedelingskring een collectief toedelingsmechanisme van alle risico's van toepassing is. Echter, ringfencing bij een pensioenfonds is nu, met uitzondering van het APF, wettelijk niet toegestaan.

➤ Aanbeveling 5:

De werkgroep beveelt aan eerst ringfencing mogelijk te maken zodat binnen een pensioenfonds ook gewerkt kan worden met toedelingskringen.

6. Projectierente of dalende uitkering

De wet biedt de mogelijkheid om na pensionering belegd te blijven en in beperkte mate meer risico te nemen met de kans op meer rendement. In het verlengde hiervan ligt de optie om te mogen kiezen voor een discontovoet die boven de risicovrije rente ligt.

Aanbeveling 6:

- *De werkgroep beveelt aan de uniforme projectierente plus een opslag (bijvoorbeeld 35 %) ook tot de keuzemogelijkheden te laten behoren (zoals in het oorspronkelijke wetsvoorstel Variabele pensioenuitkering het geval was).*

Dalingen of stijgingen van de pensioenuitkering in verband met een verschil tussen verwacht rendement (de projectierente) en de risicovrije rente zijn goed uitlegbaar. Deze handelwijze past bij de aard van een DC-regeling, maar ook bij de ontwikkelingen op pensioengebied.

De constructie waarbij een risicovrije rente wordt aangehouden met een vaste daling en de mogelijkheid van indexatie uit hoofde van overrente is voor individuele (ex-)deelnemers een extra complicerende factor. Bovendien wordt met deze constructie aangesloten bij het huidige systeem van financiering en veiligstelling, dat als steeds knellender wordt ervaren.

7. Definitie van initiële uitkering

De Nota n.a.v. het nader verslag (Kamerstuk 34 344 nr. 9 van 1 maart 2016) vermeldt op blz. 14:

Door het onderhavige wetsvoorstel kan op de pensioeningangsdatum worden gekozen voor een vaste of een variabele pensioenuitkering. De initiële uitkering wordt daarbij getoetst aan de pensioenuitkering van een fiscaal maximale middelloon- of eindloontoezegging. Vervolgens kan de hoogte van de variabele pensioenuitkering gaan stijgen of dalen. Daarna zal er dan in de uitkeringsfase geen sprake meer zijn van een bovenmatigheidsstoets.

Vraag 2:

- *Kunt u nader toelichten hoe de initiële uitkering wordt vastgesteld? Een duidelijke formulering van deze uitkering is van groot belang, omdat de bovenmatigheidstoets aan de initiële uitkering is gekoppeld.*

Overigens zijn wij van mening dat een fiscale bovenmatigheidstoets sowieso niet past bij een premieovereenkomst. Zie in dit kader ook [aanbeveling 9 uit onze reactie](#) op 'Hoofdlijnnota optimalisering wettelijk kader premieovereenkomsten' van 29 april 2015.

Met belangstelling zien wij graag uw reactie tegemoet en wij zijn uiteraard bereid onze vragen en aanbevelingen verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Kring van Pensioenspecialisten

Wergroep Premieovereenkomst van de Toekomst

Werkgroep Premieovereenkomst van de Toekomst

Deze brief vormt het resultaat van de discussies die in de werkgroep zijn gevoerd en is gebaseerd op de brede praktijkervaring van de leden van de werkgroep. De aanbevelingen worden gedragen door de leden van de werkgroep, hetgeen niet automatisch betekent dat het de mening van alle individuele leden betreft.

KPS streeft naar discussie ten aanzien van pensioentema's. Het bestuur van KPS heeft kennis genomen van deze brief, kan zich vinden in de aanpak van de werkgroep en onderkent het belang van de door de werkgroep gedane aanbevelingen.

Deelnemers werkgroep Premieovereenkomst van de Toekomst					
Hans	Apeldoorn	Jeroen	Koopmans	Wim	Schreuder
Eric	Baltus	Wim van	Kouteren	Adriaan	Smits
Jillert	Blom	Sino	Krijgsman van Spangenberg	Johan van	Soest
Gert	Boorsma	Berend	Krikken	Berry van	Sonsbeek
Jack	Borremans	Evert van	Ling	Kees	Swinkels
Lucy	Duynstee	Johan	Nieuwersteeg	Gerard van der	Toolen
Loes	Eenshuistra	Nicolette	Opdam	Roland	Veenema
Willem van	Gijzen	Ron van	Os	Hans	Veltkamp
Roland de	Greef	Nick	Paanakker	Ruud	Verberne
Leo den	Hartog	Oskar	Poiesz	Ake van der	Vinne
Leo van der	Helm	Joop	Rietmulder	Annemiek	Vollenbroek
Gerard van 't	Hoff	Ton	Roebroek	Marnix de	Vries
Ruud	Junge	Sandra	Schellekens	Léon	Zijlmans
Kees	Kamminga				

De Kring van Pensioenspecialisten is een stichting met als doel het bevorderen van uitwisseling van ervaring, kennis en informatie. KPS heeft een brede samenstelling aan deelnemers. Vanuit alle disciplines van het pensioenvak brengen deelnemers op persoonlijke titel know how in. Daarmee wordt het multidisciplinaire karakter van pensioen onderstreept. De achtergrond van de deelnemers is zeer verschillend: pensioenfondsen, levensverzekeraars, ppi's en beleggingsinstellingen. Maar ook consultancy en de advieswereld zijn vertegenwoordigd. Daarnaast de accountancy, het actuariaat en de advocatuur. Bij de KPS zijn ca. 400 deelnemers aangesloten.